

Informator o prawach wyborczych

PROTEST WYBORCZY KTO? KIEDY? DLACZEGO? W JAKIM CELU?

Spis treści

<u>Czym jest protest wyborczy?</u>	3
<u>Kto może wnieść protest wyborczy?</u>	3
<u>Do jakiego organu wnosi się protest wyborczy w wypadku wyborów prezydenckich?</u>	4
<u>W jaki sposób wnosi się protest wyborczy?</u>	4
<u>Co powinien zawierać protest?</u>	5
<u>Jaki jest termin na wniesienie protestu?</u>	5
<u>Czy można wnieść protest wyborczy przebywając za granicą?</u>	6
<u>Co można zarzucić w proteście wyborczym?</u>	7
<u>Jak wygląda postępowanie sądowe w sprawie protestów wyborczych?</u>	8
<u>Czy istnieje możliwość złożenia odwołania od postanowienia SN w przedmiocie protestu wyborczego?</u>	9
<u>Jakie mogą być konsekwencje złożenia uzasadnionego protestu wyborczego?</u>	9
<u>Droga protestu wyborczego</u>	10

I.

Czym jest protest wyborczy?

Protest wyborczy to skarga, którą **każdy obywatel** może wnieść **do sądu**, jeśli uważa, że w toku wyborów doszło do poważnych naruszeń prawa, skutkujących nieważnością wyboru.

II.

Kto może wnieść protest wyborczy?

Każdy wyborca.

Protest może złożyć **każdy wyborca**, niezależnie od tego, czy głosował w wyborach – wystarczy jedynie, że jego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania. Protestów wyborczych nie mogą natomiast składać osoby prawne, jak np. stowarzyszenia lub fundacje, ponieważ nie są one wyborcami.

Protest można złożyć samodzielnie – nie jest potrzebne korzystanie z pomocy profesjonalnego prawnika.

III.

Do jakiego organu wnosi się protest wyborczy w wypadku wyborów prezydenckich?

Protest wyborczy wnosi się do **Sądu Najwyższego**.

IV.

W jaki sposób wnosi się protest wyborczy?

Protest wyborczy wnosi się:

- ▶ **na piśmie**, co oznacza, że powinien on zawierać własnoręczny podpis autora,
- ▶ **bez opłat** i dodatkowych kosztów sądowych.

4

Pamiętaj!

Nie będzie skuteczne wniesienie protestu pocztą elektroniczną, przez serwis ePUAP czy też wniesienie protestu anonimowego.

Nie ma żadnego urzędowego formularza, na którym trzeba wnieść protest.

V.

Co powinien zawierać protest?

W swoim piśmie wyborca powinien:

- ▶ **sformułować zarzuty** (→zob. punkt VIII),
- ▶ **przedstawić dowody** na poparcie swych zarzutów.

To bardzo ważne, bo niedochowanie tych wymogów spowoduje, że protest zostanie **pozostawiony bez dalszego biegu**.

HFPC przygotowuje wzór protestu, który każdy będzie mógł wykorzystać, formułując własny protest.

VI.

Jaki jest termin na wniesienie protestu?

3 dni licząc od dnia podania wyników wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą.

Protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 3 dni **od dnia podania wyników** wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą. Jeśli dojdzie do drugiej tury, termin na wniesienie protestu liczymy od dnia oficjalnego ogłoszenia przez PKW ostatecznych wyników.

W celu dochowania tego terminu wystarczające jest nadanie w tym okresie protestu **w placówce Poczty Polskiej** – w tym przypadku liczy się bowiem data nadania, a nie data doręczenia SN. Jeśli jednak protest zostanie wysłany za pośrednictwem prywatnych firm kurierskich, wówczas zostanie uznany za złożony dopiero w dniu doręczenia go SN.

Dochowanie terminu jest bardzo ważne, bo jest on **nieprzywracalny**, a protesty wniesione za późno nie zostaną rozpoznane.

VII.

Czy można wnieść protest wyborczy przebywając za granicą?

Wyborcy przebywający za granicą również **mogą składać protesty wyborcze**. Aby dochować 3-dniowego terminu powinni w tym okresie złożyć protest do właściwego **konsula**. Do protestu wyborczego muszą jednak dodatkowo załączyć zawiadomienie o ustanowieniu swojego **pełnomocnika** lub pełnomocnika do doręczeń zamieszkałych w kraju. Jeśli tego nie uczynią, ich protest zostanie pozostawiony bez nadania biegu.

VIII.

Co można zarzucić w proteście wyborczym?

W nadchodzących wyborach prezydenckich protest wyborczy będzie można wnieść z powodu:

- ▶ dopuszczenia się **przestępstwa przeciwko wyborom** mającego wpływ na przebieg głosowania – przestępstwa te określone są w rozdziale XXXI Kodeksu karnego i obejmują np. bezprawne naruszanie tajności głosowania, korumpowanie wyborców, podrabianie protokołów itd.;
- ▶ **naruszenia przepisów Ustawy** z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego oraz znajdujących odpowiednie zastosowanie przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów.

Żeby protest mógł jednak zostać uwzględniony, zarówno przestępstwa, jak i naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego lub ustawy z 2 czerwca **muszą mieć wpływ na wynik wyborów.**

IX.

Jak wygląda postępowanie sądowe w sprawie protestów wyborczych?

Po wniesieniu protestu do SN jest on poddawany **kontroli formalnej**. W razie stwierdzenia braków formalnych, które nie skutkują koniecznością pozostawienia protestu bez dalszego biegu, SN wzywa do ich uzupełnienia w wyznaczonym terminie. W razie ich nieuzupełnienia, protest podlega zwrotowi.

Protesty, które nie zostały zwrócone z przyczyn formalnych, są **rozpatrywane przez SN w składzie 3 sędziów** w postępowaniu nieprocesowym. Jeśli SN stwierdzi, że protest został wniesiony przez osobę nieuprawnioną lub z naruszeniem wymogów określonych w Kodeksie wyborczym (termin, wskazanie zarzutów oraz dowodów na ich poparcie), pozostawia go **bez dalszego biegu**. Takie samo rozstrzygnięcie zapada, jeśli protest dotyczy sprawy, co do której w kodeksie przewiduje się możliwość wniesienia **przed dniem głosowania** skargi lub odwołania do sądu lub do Państwowej Komisji Wyborczej.

Jeśli protest został wniesiony prawidłowo, SN **rozpatruje go i wydaje opinię** w formie postanowienia. W opinii tej SN ustosunkowuje się do zarzutów wskazanych w proteście, a jeśli uzna ich zasadność, ocenia, czy stwierdzone uchybienia miały wpływ na wynik wyborów.

Co do zasady SN rozpatruje protesty na **posiedzeniu niejawnym**, ale istnieje też możliwość przeprowadzenia rozprawy.

X.

Czy istnieje możliwość złożenia odwołania od postanowienia SN w przedmiocie protestu wyborczego?

Postanowienia SN w przedmiocie protestów wyborczych (tj. zarówno opinie co do zasadności protestu, jak i postanowienia o pozostawieniu protestu bez dalszego biegu) **nie podlegają zaskarżeniu**.

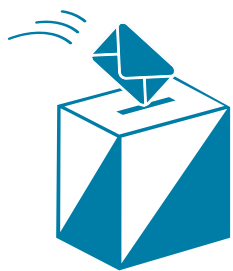
XI.

Jakie mogą być konsekwencje złożenia uzasadnionego protestu wyborczego?

Zasadny protest wyborczy może doprowadzić do **stwierdzenia nieważności wyboru Prezydenta**. O ważności wyboru rozstrzyga, w drodze uchwały, SN na podstawie sprawozdania z wyborów przedstawionego przez Państwową Komisję Wyborczą oraz po rozpoznaniu protestów. Uchwała ta powinna zostać wydana **w ciągu 21 dni od dnia podania wyników** wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą.

XII.

Droga protestu wyborczego

1. Wybory prezydenckie.

2. Podanie wyników wyborów prezydenckich do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą.

2a. Ewentualna druga tura wyborów – 14 dni po pierwszym głosowaniu.

2b. Podanie przez PKW wyników II tury wyborów prezydenckich do publicznej wiadomości.

3. Wnoszenie protestów wyborczych – termin 3 dni od podania wyników wyborów przez PKW.

4. Rozpoznawanie protestów przez Sąd Najwyższy.

5. Podjęcie uchwały przez Sąd Najwyższy w przedmiocie ważności wyborów: 21 dni od dnia podania przez PKW ostatecznych wyników wyborów prezydenckich do publicznej wiadomości.

HR HELSIŃSKA FUNDACJA
PRAW CZŁOWIEKA

Fundusz Obywatelski

